

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Krakowie

LKR.410.001.06.2023

Pani
Kinga Sobecka-Kłusek
Dyrektor
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
i Wsparcia Rodziny
ul. Kościuszki 15a
33-200 Dąbrowa Tarnowska

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/23/001 – Wykonanie budżetu państwa w 2022 r. – wykorzystanie dotacji celowych z budżetu państwa na finansowanie wypłat dodatku osłonowego oraz na realizację świadczeń z funduszu alimentacyjnego

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Krakowie
ul. Łobzowska 67, 30-038 Kraków
T +48 12 342 34 00, F +48 12 342 34 44
lkr@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej i Wsparcia Rodziny w Dąbrowie Tarnowskiej, ul. Kościuszki 15a, 33-200 Dąbrowa Tarnowska (MOPSiWR)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Kinga Sobecka-Kłusek, Dyrektor MOPSiWR od 15 listopada 2022 r., p.o. Dyrektor MOPSiWR od 30 sierpnia do 14 listopada 2022 r. (<i>Dyrektor</i>) Poprzednio funkcję kierownika jednostki pełniła Katarzyna Hałun-Miodowska, Dyrektor MOPSiWR do 29 sierpnia 2022 r.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie
Kontroler	Mariusz Pindral, upoważnienie do kontroli nr LKR/2/2023 z 4 stycznia 2023 r. (akta kontroli str.1-5)

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli	Celem kontroli było dokonanie oceny pod względem legalności, gospodarności i rzetelności wykorzystania przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej i Wsparcia Rodziny w Dąbrowie Tarnowskiej dotacji celowych z budżetu państwa na finansowanie wypłat dodatku osłonowego ² oraz na realizację świadczeń z funduszu alimentacyjnego ³ .
Zakres kontroli	Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych: <ul style="list-style-type: none">– szczegółowej analizy wybranej próby wypłaty świadczeń,– analizy przyznania, wykorzystania i rozliczenia kontrolowanych dotacji,– szczegółowej kontroli wybranych zapisów i dokumentów księgowych,– analizy złożonych sprawozdań z wykorzystania dotacji.

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. *Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej kontrolowanej działalności.*

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: *ustawa o NIK*.

² W klasyfikacji budżetowej część 85/12 – województwo małopolskie, dział 852 – Pomoc społeczna, rozdział 85295 – Pozostała działalność, § 2010 – Dotacja celowa przekazana z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminom (związkom gmin, związkom powiatowo-gminnym) ustawami.

³ W klasyfikacji budżetowej część 85/12, dział 855 – Rodzina, rozdział 85502 – Świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego, § 2010.

III. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia wykorzystanie dotacji celowych z budżetu państwa na finansowanie wypłaty dodatków osłonowych oraz na realizację świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Środki pochodzące z dotacji, niezbędne do realizacji ww. zadań, były rzetelnie planowane, wydatkowane zgodnie z przeznaczeniem oraz prawidłowo i terminowo rozliczane.

Wnioski o wypłatę dodatku osłonowego były weryfikowane przez MOPSiWR pod kątem wymogów określonych w ustawie z dnia 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym⁵. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły m.in. zwłoki w rozpatrywaniu wniosków o wypłatę dodatku osłonowego oraz braku zawiadomienia stron o niezłaźnieniu sprawy w terminie (w 10 spośród 50 badanych spraw).

W przypadku pozytywnego rozpatrzenia wniosku, dodatek osłonowy wypłacano wnioskodawcom niezwłocznie. Stwierdzono jednak, że w przypadku wniosków złożonych w styczniu 2022 r. doszło do przekroczenia terminu wypłaty I raty dodatku osłonowego, określonego w art. 2 ust. 8 uodo na 31 marca 2022 r.

Rozliczenie dotacji przedłożono Wojewodzie Małopolskiemu w terminach określonych w art. 4 ust. 3 uodo.

Kontrola 30 spośród 51 spraw dotyczących rozpatrywania wniosków o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego wykazała, że postępowania prowadzono prawidłowo, przestrzegając wymogów formalnych i kryteriów określonych w rozdziale 4 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów⁶ oraz w rozporządzeniu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania, sposobu ustalania dochodu oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach w sprawach o ustalenie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego⁷. Świadczenia wypłacano w terminach i kwotach wskazanych w decyzjach o ich przyznaniu.

MOPSiWR terminowo sporządził i przekazał Burmistrzowi Dąbrowy Tarnowskiej sprawozdania Rb-50 o dotacjach/wydatkach związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami w 2022 r. Sprawozdania rzeczowo-finansowe z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów sporządzono za poszczególne kwartały w terminach określonych w § 2 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 września 2017 r. w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów⁸.

⁴ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2022 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku, gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej, ani dla negatywnej, stosuje się ocenę w formie opisowej.

⁵ Dz. U. z 2023 r. poz. 169, ze zm.; dalej: *ustawa o dodatku osłonowym* albo *uodo*.

⁶ Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2022 r. poz. 1205, ze zm.), dalej: *ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów*.

⁷ Dz. U. poz. 1467; dalej: *rozporządzenie w sprawie ustalenia prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego*.

⁸ Dz. U. poz. 1812; dalej: *rozporządzenie w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych*.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁹ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Wykorzystanie dotacji celowej z budżetu państwa na finansowanie wypłat dodatku osłonowego

Opis stanu faktycznego

1. Burmistrz Dąbrowy Tarnowskiej upoważnił pracowników MOPSiWR do prowadzenia postępowań i wydawania decyzji administracyjnych w sprawach dotyczących dodatku osłonowego.

(akta kontroli str. 10, 120-124)

W 2022 r. do MOPSiWR złożono następującą liczbę wniosków o wypłatę dodatku osłonowego:

- w związku z art. 2 ust. 5 uodo: do 31 stycznia – 560, do 31 października – 1115;
- w związku z art. 2 ust. 6 uodo: do 31 stycznia – 744, do 31 października – 1545.

Po 31 października do MOPSiWR nie wpłynął żaden wniosek o wypłatę dodatku osłonowego.

(akta kontroli str. 8-9)

2. Do 31 marca 2022 r. wypłacono dodatek osłonowy na podstawie 1168 wniosków; wszystkich wypłat dokonano w ramach I raty. W okresie od 1 kwietnia do 2 grudnia 2022 r. wypłacono dodatek na podstawie 2496 wniosków, w tym 1241 wypłat dokonano w ramach II raty¹⁰.

W 2022 r. wydano 68 decyzji odmawiających wypłaty dodatku osłonowego.

(akta kontroli str. 8-9)

3. W 2022 r. nie wystąpiły przypadki pozostawienia wniosków bez rozpatrzenia.

(akta kontroli str. 8-9)

4. W złożonych wnioskach 207 adresów powtórzyło się więcej niż jeden raz. Łącznie takich wniosków było 438.

Dyrektor wyjaśniła, że „w przypadku pojawienia się kolejnego wniosku pod podanym adresem (...) pracownik sprawdzał w bazie PESEL, kto jest zameldowany pod danym adresem, dodatkowo (...) posiłkowano się wiedzą pracowników socjalnych i wiedzą sołtysów. Nie przeprowadzono żadnych kontroli (wizyt w gospodarstwie domowym) w celu sprawdzenia liczby gospodarstw prowadzonych pod jednym adresem, gdyż taki obowiązek nie wynikał z ustawy.”

(akta kontroli str. 186-188)

Sprawdzenia prawidłowości rozpatrzenia wniosków (zakończonych wydaniem informacji o przyznaniu dodatku osłonowego) dokonano na próbie 40 spraw¹¹, w których wypłacono dodatek osłonowy (na łączną kwotę 29,7 tys. zł), oraz 10

⁹ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹⁰ W przypadku trzech wniosków (DŚ.5412.276.2022, DŚ.5412.13.2022, PŚ.5412.826.2022) dokonano wypłaty tylko pierwszej transzy z powodu śmierci wnioskodawców.

¹¹ Dobrane w sposób celowy, po 10 spraw z każdego kwartału, w tym w I kwartale pięć wniosków złożonych w styczniu.

wniosków, w stosunku do których wydano decyzję odmowną. W wyniku badania ustalono, że:

- złożone wnioski były kompletne i prawidłowo wypełnione;
- wnioski zostały zweryfikowane pod kątem liczby osób wchodzących w skład gospodarstwa domowego oraz kryterium dochodowego;
- wnioski składane w związku z art. 2 ust. 6 uodo zostały zweryfikowane pod kątem wpisania głównego źródła ogrzewania do Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków (CEEB);
- dokumentowano fakt przeprowadzenia weryfikacji liczby osób wchodzących w skład gospodarstwa domowego, kryterium dochodowego oraz sprawdzenia w CEEB poprzez wydruki z systemu i notatki służbowe;
- w przypadku, gdy wnioskodawca wskazał adres poczty elektronicznej, informację o przyznaniu dodatku osłonowego wysyłano na wskazany adres, w przeciwnym wypadku drugi egzemplarz sporządzonej informacji pozostawał w aktach do odbioru osobistego przez wnioskodawcę (o czym poinformowano wnioskodawcę);
- w informacji o przyznaniu dodatku osłonowego podano podstawę prawną przyznania dodatku (tj. art. 2 ust. 5 albo art. 2 ust. 6 uodo);
- od momentu rozpatrzenia wniosku (sporządzenia informacji o przyznaniu dodatku) do wypłaty dodatku osłonowego minęło nie więcej niż 30 dni;
- czas, jaki upłynął od złożenia wniosku do jego rozpatrzenia, wynosił od 2 do 95 dni; 10 spraw rozpatrzono w terminie przekraczającym dwa miesiące (od wpływu wniosku do sporządzenia informacji o przyznaniu dodatku osłonowego) i nie wysłano do strony zawiadomienia o przedłużeniu postępowania, co szczegółowo opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*;
- wypłaty dodatków osłonowych dokonano w prawidłowych kwotach, wynikających z rozpatrzenia wniosku i zamieszczonych w informacjach o przyznaniu dodatku osłonowego;
- przyczyną odmowy przyznania dodatku osłonowego (w przypadku 10 wniosków) było przekroczenie kryterium dochodowego;
- w każdym przypadku odmowy przyznania dodatku osłonowego wydano decyzję administracyjną.

(akta kontroli str.17-119)

5. MOPSiWR zapewnił środki w 2022 r. na wypłatę dodatku osłonowego. Do Wojewody Małopolskiego MOPSiWR złożono następujące wnioski na łączną kwotę 1 927,4 tys. zł:

- 23 lutego 2022 r. na kwotę 637 806 zł,
- 15 marca 2022 r. na kwotę 256 530 zł,
- 15 czerwca 2022 r. na kwotę 840 604 zł,
- 15 września 2022 r. na kwotę 192 437 zł.

Gmina Dąbrowa Tarnowska wypłaciła środki w dziewięciu transzach (łącznie 1 910 tys. zł¹²), tj.:

- 29 marca 2022 r. na kwotę 637 806 zł,
- 25 maja 2022 r. na kwotę 210 000 zł,
- 27 czerwca 2022 r. na kwotę 46 530 zł,
- 27 lipca 2022 r. na kwotę 611 000 zł,
- 1 września 2022 r. na kwotę 115 634 zł,
- 5 września 2022 r. na kwotę 0,34 zł,
- 26 września 2022 r. na kwotę 74 059 zł,
- 25 października 2022 r. na kwotę 39 390 zł i kolejną transzę na kwotę 39 910,66 zł,
- 25 listopada 2022 r. na kwotę 135 707 zł.

16 grudnia 2022 r. MOPSiWR dokonał zwrotu niewykorzystanej części dotacji w kwocie 13 333,38 zł. Łącznie MOPSiWR otrzymał środki w wysokości 1 896 703,62 zł.

(akta kontroli str. 125)

6. Wysokość kwoty wydatkowanej w 2022 r. na wypłatę dodatku osłonowego (1 859 513,35 zł) wykazanej na koncie 130 – *rachunek bankowy* zgodna była z kwotą wykazaną w programie dziedzinowym do obsługi świadczeń oraz danymi wykazanymi w rozliczeniu dotacji. Koszty wypłacania odbiorcom dodatku osłonowego, sfinansowane z dotacji z budżetu państwa, wyniosły 37 190,27 zł, tj. nie przekroczyły poziomu 2% dotacji wypłaconych przez MOPSiWR, określonego w art. 4 ust. 2 uodo.

(akta kontroli str.126-133)

7. Spośród 1304 wniosków o wypłatę dodatku osłonowego, złożonych do 31 stycznia 2022 r., 76 wniosków wypłacono po 31 marca 2022 r., co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Na podstawie badanej próby 60 wniosków (na łączną kwotę 47,3 tys. zł) złożonych od 1 stycznia do 31 października 2022 r. ustalono, że wszystkie świadczenia wypłacono w terminie nie późniejszym niż do 2 grudnia 2022 r.

(akta kontroli str. 8-9, 189)

8. MOPSiWR w terminach określonych w art. 4 ust. 3 uodo przedłożył Wojewodzie Małopolskiemu rozliczenia dotacji na wypłatę dodatku osłonowego sporządzone narastająco, od 1 stycznia do końca danego kwartału.

Łączna kwota wnioskowanej dotacji na wypłatę dodatku osłonowego wyniosła 1 927 377 zł. Na wypłatę dodatku osłonowego wydatkowano 1 859 513,35 zł, a koszty obsługi wyniosły 37 190,27 zł. Łączna kwota otrzymanej dotacji wyniosła 1 910 037 zł, a po dokonany zwrocie 1 896 703,62 zł. Niewykorzystaną część dotacji w kwocie 13 333,38 zł zwrócono do budżetu państwa.

(akta kontroli str.137-142)

¹² Otrzymano kwotę mniejszą od wnioskowanej, ponieważ dokonano korekty w trakcie składanych miesięcznych zapotrzebowań na środki.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Spośród 1304 wniosków o wypłatę dodatku osłonowego złożonych do 31 stycznia 2022 r. 76 wniosków¹³ na łączną kwotę 25,9 tys. zł wypłacono po 31 marca 2022 r., w tym 56 wniosków wypłacono 1 kwietnia 2022 r., czym naruszono art. 2 ust. 8 uodo.

(akta kontroli str.134-136)

Dyrektor MOPSiWR wyjaśniła, że: do realizacji dodatków osłonowych do 31.03.2022 r. nie zatrudniono nowych osób. Rozpatrywaniem wniosków zajmowali się pracownicy, którzy realizowali (...) również inne (...) zadania. Do 31.01.2022 r. wpłynęło 1304 wniosków o dodatek osłonowy, z czego w okresie od 15.01.2022 r. do 31.01.2022 r. wpłynęło ich 1030. W konsekwencji z uwagi na znaczną ilość złożonych wniosków (...), które często wymagały zbierania dodatkowej dokumentacji (...), zaangażowana kadra okazała się niewystarczająca, aby w pełni rozpatrzyć i wypłacić do 31.03.2022 r. wnioski złożone w styczniu 2022 r.

(akta kontroli str. 186-187)

2. W 10 spośród 50 badanych spraw MOPSiWR przekroczył dwumiesięczny termin (60 dni) załatwiania sprawy administracyjnej szczególnie skomplikowanej¹⁴, a o niezakończonym w terminie nie zawiadomiono wnioskodawcy, co naruszało art. 35 § 1 i 3 oraz art. 36 § 1 i 2 KPA¹⁵.

(akta kontroli str. 17-30, 33-36, 55-56)

Dyrektor MOPSiWR wyjaśniła, że: (...) Opóźnienia te wynikały z (...) dużej ilości wniosków w stosunkowo krótkim terminie. (...) powyższe sprawy pomimo opóźnień w zakresie rozstrzygnięcia zostały wypłacone w terminie (...) określonym w art. 2 ust.8 ustawy (...) o dodatku osłonowym.

W ww. sprawach nie były wydawane informacje o przedłużeniu terminu, gdyż za priorytet uznano jak najszybsze rozpatrzenie złożonych wniosków (...). Tworzenie informacji wymagałoby odłożenia części spraw (...), (...) wydłużyłoby jeszcze bardziej okres oczekiwania na wypłatę i mogło spowodować niedotrzymanie ustawowych terminów ich wypłaty. Dodatkowo czynności te przyczyniłyby się do zwiększenia kosztów finansowych związanych np. z wysyłką dodatkowej korespondencji.

(...) w ustawie o dodatku osłonowym brak jest zapisów (...), że w sprawach nieuregulowanych w ustawie stosuje się odpowiednio przepisy ustawy (...) Kodeks postępowania administracyjnego, jak (...) np. w: ustawie (...) o świadczeniach rodzinnych (...), czy ustawie (...) o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (...). (...) Zgodnie (...) z art. 1 pkt 1 ww. Kodeksu, w którym upatruje się podstawy do zastosowania przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego w sprawach dodatku osłonowego, Kodeks postępowania administracyjnego normuje: 1) postępowanie przed organami administracji publicznej w należących do właściwości tych organów sprawach indywidualnych rozstrzyganych w drodze decyzji administracyjnych albo załatwianych milcząco.

(...) zapisy art. 2 ust. 11-12 ustawy o dodatku osłonowym precyzują, że przyznanie przedmiotowego dodatku nie wymaga wydania decyzji, zaś organ przesyła wnioskodawcy informację o przyznaniu dodatku, co więcej Kodeks (...) nie przewiduje rozstrzygnięcia w formie informacji, w związku z czym uznać można było, że ta forma

¹³ Największe opóźnienie wynosiło 90 dni. Sprawa nr DŚ.5412.649.2022. Wniosek z dnia 19 stycznia 2022 r., informacja wydana 26 czerwca 2022 r., pierwszą ratę wypłacono 30 czerwca 2022 r.

¹⁴ Od wpływu wniosku do sporządzenia informacji o przyznaniu dodatku osłonowego.

¹⁵ Dotyczyło to następujących spraw: DŚ.5412.95.2022 (przekroczenie 18 dni), DŚ.5412.83.2022 (przekroczenie 15 dni), DŚ.5412.96.2022 (przekroczenie 17 dni), DŚ.5412.99.2022 (przekroczenie 17 dni), DŚ.5412.392.2022 (przekroczenie 12 dni), DŚ.5412.93.2022 (przekroczenie 17 dni), PŚ.5412.75.2022 (przekroczenie 35 dni), PŚ.5412.82.2022 (przekroczenie 6 dni), PŚ.5412.117.2022 (przekroczenie 12 dni).

nie podlega przepisom ww. Kodeksu. Wydanie decyzje w zakresie dodatku osłonowego przewidziane zostało w ustawie jedynie w określonych przypadkach (...). Ponadto w sprawach dodatku osłonowego nie można też mówić, iż są to sprawy załatwiane milcząco, gdyż nie wynikają wprost z zapisu ustawy o dodatku osłonowym, a taki obowiązek wynika z art. 122a § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego. (...) zapis w zakresie zastosowania przepisów Kodeksu (...) powrócił w kolejnych ustawach o podobnym charakterze, tj. ustawie (...) o dodatku węglowym (...), czy ustawie (...) o szczególnej ochronie niektórych odbiorców paliw gazowych w 2023 r. w związku z sytuacją na rynku gazu (...).

W związku z powyższym, iż zapisy odnoszące się do zastosowania Kodeksu postępowania administracyjnego w danym zakresie są wykazane w innych ustawach budzi również wątpliwości uzasadnienie wynikające z art. 3 Kodeksu postępowania administracyjnego (Wyłączenia spod mocy obowiązującej Kodeksu). Zgodnie ze wspomnianym uzasadnieniem, skoro ustawa o dodatku osłonowym nie została wpisana w ww. przepisie jako wyłączenie, to znaczy, że Kodeks ma zastosowanie również i w przypadku tej ustawy.

(akta kontroli str. 193-194)

Najwyższa Izba Kontroli stoi na stanowisku, że postępowanie w sprawie dodatku osłonowego jest postępowaniem administracyjnym, do którego stosuje się przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego¹⁶ w zakresie nieuregulowanym w ustawie o dodatku osłonowym. Takie było bowiem zamierzenie ustawodawcy. Zmiana formy przyznania dodatku z decyzji na informację o przyznaniu dodatku miała na celu wyłącznie uproszczenie postępowania w sprawie dodatku osłonowego. Również „Poradnik dla samorządów dotyczący wypłaty dodatku osłonowego”, choć niewiążący, wskazuje że do spraw związanych z dodatkiem osłonowym stosuje się przepisy KPA.

W świetle regulacji art. 1 pkt 1 KPA nie sposób uznać, że postępowanie prowadzone przez organ administracji w przedmiocie ustalenia prawa do dodatku osłonowego nie ma charakteru postępowania administracyjnego. Podobne stanowisko reprezentuje również doktryna. „Nie znajduje uzasadnienia stwierdzenie, że postępowanie w przedmiocie ustalenia prawa do dodatku osłonowego ma charakter postępowania administracyjnego, jeżeli kończy się wydaniem decyzji, a w przypadku rozstrzygnięcia w formie informacji takiego charakteru nie ma. Organ nie może prowadzić postępowania bez określonych ram prawnych, kwalifikując swoje działania jako postępowanie administracyjne dopiero następczo, w zależności od formy załatwienia sprawy. Stwierdzenie, że podstawowym sposobem zakończenia postępowania w przedmiocie przyznania dodatku osłonowego nie jest decyzja administracyjna, ale informacja, nie oznacza jednak, że postępowanie to traci charakter procedury administracyjnej. Sama potencjalna możliwość zakończenia sprawy w formie decyzji administracyjnej (właściwa w przypadku odmowy przyznania dodatku) determinuje konieczność uznania, że postępowanie w tym zakresie jest objęte przepisami KPA.”¹⁷

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie sposób weryfikacji wniosków o wypłatę dodatków osłonowych oraz rozliczenie dotacji na ten cel. Badanie próby 50 spraw wykazało jednak, że MOPSiWR w 10 sprawach przekroczył dwumiesięczny termin rozpatrywania spraw i nie zawiadomił o tym fakcie wnioskodawców. Nieterminowo wypłacono dodatki osłonowe 76 wnioskodawcom.

¹⁶ Dz. U. z 2022 r. poz. 2000, ze zm.; dalej: KPA.

¹⁷ Źródło: P. Piskozub, Dodatek osłonowy. Weryfikacja wniosku. Przyznanie dodatku. Decyzja odmowna, Warszawa 2022, dostępny w SIP LEGALIS.

2. Wykorzystanie dotacji celowej z budżetu państwa na realizację świadczeń z funduszu alimentacyjnego

Opis stanu faktycznego

1. Na realizację świadczeń rodzinnych, w tym świadczenia z funduszu alimentacyjnego (rozdz. 85502), w 2021 r. Gmina Dąbrowa Tarnowska otrzymała środki z budżetu państwa w kwocie 8 366 020,00 zł, a wydatkowano 8 366 006,64 zł, z czego 276 892,51 zł na świadczenia z funduszu alimentacyjnego: 268 827,68 zł na wypłatę świadczeń, a 8 064,83 zł na koszty obsługi.

W 2022 r. na realizację świadczeń rodzinnych, w tym świadczenia z funduszu alimentacyjnego, Gmina Dąbrowa Tarnowska otrzymała i wydatkowała dotację w kwocie 8 050 500,00 zł, z czego 265 762,04 zł na świadczenia z funduszu alimentacyjnego: 258 021,40 zł na wypłatę świadczeń i 7 740,64 zł na koszty obsługi.

Spadek wydatków na świadczenia alimentacyjne w 2022 r. w odniesieniu do planu i wykonania w roku ubiegłym spowodowany był – jak wyjaśniła Główna Księgowa MOPSiWR – wzrostem płacy minimalnej, który wpłynął na przekroczenie kryterium dochodowego osób ubiegających się o świadczenia z funduszu alimentacyjnego.

Miesięczne zapotrzebowanie i rozliczenie dotacji przekazywane były na 25. dzień każdego miesiąca do Wojewody. Środki zapotrzebowano z podziałem na dekady miesiąca. Na 6. i 16. dzień miesiąca przekazywano dodatkowe zapotrzebowanie na wymienione środki. W 2022 r. transze dotacji przekazywano terminowo i zgodnie z zapotrzebowaniem, co pozwoliło na terminowe wykonywanie zleconych zadań.

(akta kontroli str.143-146)

2. W latach 2021-2022 koszty wykonania zadań związanych z obsługą funduszu alimentacyjnego pokryte z dotacji budżetu państwa wyniosły odpowiednio 276,9 tys. zł i 265,8 tys. zł, natomiast pokryte z dochodów własnych Gminy wyniosły odpowiednio 17,5 tys. zł i 16,6 tys. zł. Udział dotacji budżetu państwa w finansowaniu kosztów realizacji zadania wyniósł w 2021 r. 94,06%, a w 2022 r. 94,13%.

(akta kontroli str.147, 184-185)

Na podstawie ewidencji konta 130 – *rachunek bieżący* ustalono, że:

- występowanie o przekazanie kwot dotacji odbywało się zgodnie z faktycznym zapotrzebowaniem,
- nie wystąpiły przypadki otrzymania środków z dotacji w kwotach niższych niż zapotrzebowanie,
- nie wystąpiły przypadki otrzymania środków z dotacji po terminie,
- nie kierowano do Gminy wniosków o dodatkowe środki.

(akta kontroli str.148)

3. Środki z dotacji przeznaczone w 2022 r. na zadania związane z funduszem alimentacyjnym wydatkowano w całości. MOPSiWR nie dokonywał zwrotu do budżetu państwa niewykorzystanej części dotacji.

(akta kontroli str.149-151)

4. Kwartalne sprawozdania Rb-50 o dotacjach/wydatkach związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami za 2022 r. zostały przekazane Burmistrzowi Dąbrowy Tarnowskiej w terminach określonych

w załączniku nr 41 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 11 stycznia 2022 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej¹⁸.

(akta kontroli str.152)

5. Sprawozdania rzeczowo-finansowe z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów sporządzono zgodnie ze wzorem określonym w rozporządzeniu w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych oraz przekazano je Wojewodzie w terminach określonych w § 2 tego rozporządzenia.

(akta kontroli str.152)

6. Dyrektor wyjaśniła, że: „w oparciu o kwartalne sprawozdania rzeczowo-finansowe z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów dokonywane są stosowne analizy w przedmiotowym zakresie. Analizując powyższe sprawozdania za 2022 r. w stosunku do 2021 r. zaobserwowano m.in. spadek wydatków na świadczenia z funduszu alimentacyjnego, jak również spadek ilości osób uprawnionych do ww. świadczeń. Powyższe spowodowane było m.in. polepszeniem sytuacji finansowej rodzin osób uprawnionych, a w związku z tym przekroczeniem (...) kryterium dochodowego, zgonami dłużników alimentacyjnych czy też niekontynuowaniem nauki przez osoby uprawnione do alimentów.”

(akta kontroli str. 186-187)

7. Na podstawie kontroli 30 wniosków¹⁹ (na łączną kwotę 91,3 tys. zł) o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego ustalono, że:

- wnioski o świadczenia spełniały wymogi formalne i były prawidłowo analizowane pod względem kryteriów określonych w rozdziale 4 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów oraz w rozporządzeniu w sprawie ustalenia prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego (m.in. kryterium dochodowe, zaświadczenie o bezskuteczności egzekucji alimentów, wyrok sądowy oraz prawidłowo wypełniony wniosek wraz z załącznikami). W przypadku sprawy PŚ.530.31.2022 wnioskodawca złożył pismo o wycofanie wniosku o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego i 27 października 2022 r. wydano decyzję o umorzeniu postępowania. Wnioskodawca nie podał powodu wycofania wniosku. W przypadku sprawy DŚ.530.52.2021 do wniosku zostało załączone zaświadczenie sądu okręgowego o bezskuteczności postępowania egzekucyjnego, w związku z czym Urząd nie posiadał zaświadczenia od komornika o bezskuteczności postępowania egzekucyjnego;
- wypłaty świadczeń dokonano terminowo i w kwotach określonych w decyzji.

(akta kontroli str. 153-181, 191-192)

W 2022 r. nie wystąpiły przypadki negatywnie rozpatrzonych wniosków oraz wniosków pozostawionych bez rozpatrzenia.

(akta kontroli str. 183, 163)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykorzystanie dotacji celowej z budżetu państwa na realizację świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

¹⁸ Dz. U. poz. 144, ze zm.

¹⁹ Spośród 51 wniosków złożonych w 2022 r. łącznie na okres świadczeniowy 2021/2022 i 2022/2023, zakończonych wydaniem decyzji administracyjnej.

V. Uwagi i wnioski

- Uwagi Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.
- Wnioski W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:
1. Załatwianie spraw administracyjnych w terminach określonych w Kodeksie postępowania administracyjnego.
 2. Zawiadamianie stron o niezakończonym w terminie, stosownie do wymogów art. 36 Kodeksu postępowania administracyjnego.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie²⁰ umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora jednostki organizacyjnej Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kraków, marca 2023 r.

Kontroler

Mariusz Pindral
główny specjalista k. p.

.....
Podpis

²⁰ Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłaszanie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonego kwalifikowanym podpisem elektronicznym, na adres elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP) NIK lub na adres mailowy NIK wskazany w stopce na pierwszej stronie niniejszego wystąpienia. W przypadku zaś nadania pisma z zastrzeżeniami (pisma opatrzonego własnoręcznym podpisem) w placówce pocztowej operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie skanu tych zastrzeżeń na ww. adres mailowy.